

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

ODPORÚČANIA

RADA

ODPORÚČANIE RADY

z 28. júna 2011

Mládež v pohybe – podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí

(2011/C 199/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) V svojom oznámení z 3. marca 2010 s názvom Európa 2020 – európska stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu Komisia stanovila ako jedna z priorit vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii („inteligentný rast“) a vyzdvihuje sa hlavná iniciatíva (Mládež v pohybe) s cieľom zlepšiť výsledky a zvýšiť medzinárodnú atraktivnosť inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v Európe a celkovú kvalitu všetkých úrovní vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ, ktoré by spájali vysokú kvalitu a princíp rovnosti, prostredníctvom zvýšenia mobility študentov, a prispieť k zlepšeniu situácie v oblasti zamestnávania mladých ľudí. Toto odporúčanie je súčasťou iniciatívy Mládež v pohybe a je v súlade s integrovanými usmerneniami stratégie Európa 2020.

(2) Vzdelávacia mobilita, t. j. medzinárodná mobilita v záujme získavania nových vedomostí, zručností a kompetencií, je jedným zo základných spôsobov, ktorými mladí ľudia môžu posilniť svoje šance na získanie zamestnania v budúcnosti, ako aj svoje medzikultúrne povedomie, osobný rozvoj, tvorivosť a aktívne občianstvo. Európania, ktorí sa v mladosti zapojili do mobility ako študenti, sa neskôr s väčšou pravdepodobnosťou zapoja do mobility aj ako pracovníci. Vzdelávacia

mobilita môže prispieť k tomu, aby boli systémy a inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy otvorenejšie, viac európske a medzinárodné, dostupnejšie a efektívnejšie. Takisto môže posilniť konkurencieschopnosť Európy tým, že prispieje k budovaniu spoločnosti s vysokou úrovňou vedomostí.

(3) Prínosy mobility sa zdôraznili v uznesení Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady 14. decembra 2000, týkajúcom sa akčného plánu mobility⁽¹⁾, a v odporúčaní Európskeho parlamentu a Rady z 10. júla 2001 o mobilite v rámci Spoločenstva pre študentov, účastníkov odbornej prípravy, dobrovoľníkov, učiteľov a školiteľov⁽²⁾. V odporúčaní z roku 2001 boli členské štáty vyzvané, aby prijali náležité opatrenia na odstránenie prekážok mobility týchto skupín.

(4) Od vydania odporúčania v roku 2001 sa v oblasti mobility mládeže dosiahlo veľa. Nie všetky nástroje sa však využívajú v plnom rozsahu a pretrvávajú mnoho prekážok. Okrem toho sa za posledných desať rokov výrazne zmenil celkový kontext vzdelávacej mobility, okrem iného aj v dôsledku globalizácie, technického pokroku vrátane informačných a komunikačných technológií (IKT) a väčšieho dôrazu na zamestnateľnosť a na sociálny rozmer.

(5) V záveroch Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady z 22. mája 2008, o podpore tvorivosti a inovácie prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy sa zdôraznilo, že rozmanitosť a multikultúrne prostredie môžu podnecovať tvorivosť.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 371, 23.12.2000, s. 4.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 215, 9.8.2001, s. 30.

- (6) Rada vo svojich záveroch o mobilite mládeže 21. novembra 2008 vyzvala členské štáty, aby prijali cieľ spočívajúci v tom, že štúdiom v zahraničí už nebude výnimkou, ale skôr sa postupne stane pravidlom pre všetkých mladých Európanov. Rada vyzvala Komisiu, aby stanovila pracovný plán na začlenenie opatrení na podporu cezhraničnej mobility do všetkých európskych programov a podporila členské štáty v ich úsilí o podporu mobility.
- (7) V záveroch Rady z 26. novembra 2009 o profesijnom rozvoji učiteľov a vedenia škôl sa uznáva, že pedagogickí zamestnanci na všetkých úrovniach by mohli vo väčšej miere čerpať výhody zo zvýšenej vzdelávacej mobility a nadväzovania kontaktov.
- (8) Komisia v júli 2009 uverejnila Zelenú knihu o podpore vzdelávacej mobility mladých ľudí, ktorou sa začala verejná konzultácia o mnohých otázkach, napríklad, ako čo najlepšie posilniť príležitosti mladých Európanov na mobilitu, aké pretrvávajúce prekážky mobility treba prekonať a ako môžu všetky zúčastnené strany spojiť sily v novom partnerstve pre vzdelávaciu mobilitu. Spätná väzba získaná v rámci tejto konzultácie, podobne ako stanoviská Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾ a Výboru regiónov ⁽²⁾, poskytla dôležité informácie pre toto odporúčanie.
- (9) Treba podporovať takisto mobilitu mladých výskumných pracovníkov s cieľom zabezpečiť, aby Únia nezaostávala za svojimi konkurentmi v oblasti výskumu a inovácie. V oznámení Komisie z 23. mája 2008 s názvom Lepšia kariéra a viac mobility: Európske partnerstvo pre výskumných pracovníkov sa navrhol súbor opatrení na zabezpečenie toho, aby výskumní pracovníci v celej Únii mali možnosti na primeranú odbornú prípravu, atraktívnu kariéru a mobilitu bez prekážok, zatiaľ čo v záveroch Rady z 2. marca 2010 o mobilite a kariére európskych výskumných pracovníkov sa určili konkrétne možnosti, ako zlepšiť mobilitu výskumných pracovníkov, a stanovilo sa niekoľko oblastí činnosti s cieľom podporovať voľný pohyb znalostí („piata sloboda“).
- (10) Programy Únie umožnili okrem významnej podpory mobility a prínosu k rozvoju a internacionalizácii systémov vzdelávania aj šírenie osvedčených postupov a nástrojov na úrovni Únie, ktorých cieľom je uľahčiť mobilitu mladých ľudí vo všetkých kontextoch vzdelávania a odbornej prípravy.
- (11) Je potrebné zabezpečiť efektívne využívanie a administratívne zjednodušenie existujúcich národných programov a nástrojov a programov a nástrojov Únie na presadzovanie a podporu vzdelávacej mobility, a to najmä v dôsledku hospodárskych faktorov.
- (12) Toto odporúčanie sa vzťahuje na mladých ľudí v Európe vo všetkých kontextoch vzdelávania a odbornej prípravy, t. j. v škole, v odbornom vzdelávaní (v rámci školského vyučovania alebo učňovského vzdelávania), v krátkodobých programoch a v rámci bakalárskeho, magisterského a doktorandského štúdia, ako aj pri mládežníckych výmenách, dobrovoľníckych činnostiach alebo stážach v Únii alebo mimo nej. Vzdelávacia mobilita sa považuje za dôležitú vo všetkých odboroch a oblastiach vrátane kultúry, vedy, techniky, umenia a športu a takisto pre mladých podnikateľov a výskumných pracovníkov. V zmysle tohto odporúčania učenie zahŕňa formálne, neformálne a informálne vzdelávanie.
- (13) Cieľom tohto odporúčania je nabádať členské štáty, aby podporovali vzdelávaciu mobilitu mladých ľudí a pokiaľ možno odstraňovali prekážky, ktoré bránia napredovaniu v tejto oblasti. Toto odporúčanie zároveň plne rešpektuje kompetencie a právomoci členských štátov v rámci vnútroštátnych a právnych predpisov Únie.
- (14) V tomto odporúčaní sa členské štáty takisto vyzývajú, aby v plnej miere využívali potenciál existujúcich nástrojov Únie a nástrojov v kontexte bolonskeho procesu na uľahčovanie mobility, najmä Európsku chartu kvality mobility, Europass (vrátane dodatku k diplomu), Youthpass, európsky kvalifikačný rámec, Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov a Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET).
- (15) Toto odporúčanie poskytuje konkrétne usmernenia, pokiaľ ide o administratívne a inštitucionálne otázky týkajúce sa vzdelávacej mobility mladých ľudí,

TÝMTO ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

1. Informácie a poradenstvo týkajúce sa možností vzdelávacej mobility
 - a) Zlepšili kvalitu informácií a poradenstva týkajúceho sa národných, regionálnych a miestnych možností mobility a dostupnosti grantov, zameranie na konkrétne skupiny študujúcich v EÚ aj mimo nej. Členské štáty by mali využívať nové kreatívne a interaktívne spôsoby šírenia informácií, komunikácie a výmeny názorov a skúseností s mladými ľuďmi a všetkými ostatnými zainteresovanými stranami.
 - b) Zabezpečili dobrú dostupnosť informácií o vzdelávacej mobilite pre všetkých mladých ľudí, napr. prostredníctvom centrálnych internetových portálov a iných webových služieb, podporných centier (napr. „európskych kancelárií“), informačných a poradenských služieb. Využívanie internetových služieb môže byť takisto užitočné. V tejto súvislosti sa odporúča používať sieť Euroguidance.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 81.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 175, 1.7.2009, s. 31.

- c) Spolupracovali s Komisiou na ďalšom rozvoji a aktualizácii portálu PLOTEUS venovanému možnostiam vzdelávania, najmä zvýšením počtu vnútroštátnych informačných zdrojov, ku ktorým môžu mať občania priamy prístup prostredníctvom viacjazyčného rozhrania PLOTEUS.
- d) Podporovali príslušné národné a regionálne agentúry pri zabezpečovaní integrovanej spolupráce so stranami zainteresovanými na vzdelávacej mobilite s cieľom zabezpečiť zrozumiteľný, konzistentný a jednoduchý tok informácií.
2. Motivovanie k účasti na činnostiach zahŕňajúcich medzinárodnú vzdelávaciu mobilitu
- a) Propagovali pridanú hodnotu vzdelávacej mobility medzi študujúcimi, ich rodinami, učiteľmi, školiteľmi, pracovníkmi s mládežou a zamestnávateľmi, pokiaľ ide o seberealizáciu a rozvoj odborných, jazykových, sociálnych a medzikultúrnych kompetencií, tvorivosť, aktívne občianstvo a budúcu zamestnateľnosť, najmä v súvislosti s rastúcou globalizáciou trhu práce.
- b) Podporovali vytváranie sietí medzi príslušnými organizáciami, zainteresovanými stranami a inými aktérmi s cieľom zabezpečiť koordinovaný prístup k motivovaniu mladých ľudí.
- c) Podporovali „partnerskú výmenu“ medzi študujúcimi, ktorí sa zúčastnili na mobilite, a študujúcimi, ktorí sa do mobility doposiaľ nezapojili, s cieľom zvýšiť motiváciu.
- d) Podporovali „kultúru mobility“, napr. začleňovaním možností mobility do všetkých vzdelávacích kontextov a podporou väčšieho spoločenského uznania hodnoty vzdelávacej mobility.
3. Príprava možností mobility, najmä pokiaľ ide o znalosti cudzích jazykov a medzikultúrne povedomie
- a) Uznali význam učenia sa cudzích jazykov a získavania medzikultúrnych kompetencií od raných fáz vzdelávania prostredníctvom podpory kvalitnej jazykovej a kultúrnej prípravy na mobilitu vo všeobecnom aj odbornom vzdelávaní.
- b) Podnecovali učiteľov, aby využívali inovatívnejšie metódy vo vyučovaní cudzích jazykov vrátane metód založených na IKT. Osobitná pozornosť by sa mala venovať znevýhodneným študujúcim a ich špecifickým potrebám.
- c) Posilňovali nadobúdanie základných digitálnych kompetencií u mladých ľudí s cieľom zabezpečiť, aby si mohli svoju mobilitu pripraviť v optimálnych podmienkach a aby mohli využívať nové možnosti virtuálnej mobility, ktoré dopĺňajú fyzickú mobilitu.
- d) Podporovali rozvoj partnerstiev a výmen medzi vzdelávacími inštitúciami, ako aj medzi poskytovateľmi neformálneho vzdelávania, s cieľom lepšie pripraviť obdobia mobility.
4. Administratívne a inštitucionálne otázky súvisiace s obdobím vzdelávania v zahraničí
- a) Vyriešili podľa možnosti administratívne otázky, v dôsledku ktorých vznikajú problémy spojené so získaním víz a povolení na pobyt pre občanov, ktorí nemajú bydlisko v Európskej únii a ktorí chcú využiť možnosti vzdelávania v niektorom členskom štáte.
- b) Znížili podľa možnosti administratívnu záťaž s cieľom podporovať vzdelávaciu mobilitu do Únie a z nej. Vzdelávaciu mobilitu medzi EÚ a ostatnými časťami sveta by sa mohla uľahčiť prostredníctvom intenzívnejšej spolupráce a partnerstiev s tretími krajinami, dohôd medzi príslušnými orgánmi v členských štátoch a bilaterálnych dohôd medzi inštitúciami.
- c) Zvážili otázky vyplývajúce z rôznych právnych predpisov v rámci Európskej únie, pokiaľ ide o účasť neplnoletých osôb na programoch vzdelávacej mobility.
- d) Stanovili jasné systémy pre podporu učňov v počiatočnom odbornom vzdelávaní, aby sa zúčastňovali na vzdelávacej mobilite. S cieľom posilniť vzdelávaciu mobilitu učňov, ako aj mladých výskumných pracovníkov, by členské štáty mali v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi zabezpečiť zodpovedajúcu dostupnosť ochrany, pokiaľ ide o poistenie, pracovné normy, požiadavky týkajúce sa ochrany zdravia a bezpečnosti, opatrenia v oblasti daní, sociálneho zabezpečenia a dôchodku.
- e) Aktívne podporovali programy vzdelávania a odbornej prípravy vypracované a poskytované spoločne s inštitúciami v iných krajinách.
- f) Začlenili možnosti vzdelávacej mobility do študijných plánov alebo programov odbornej prípravy pri vhodných príležitostiach. Okrem toho poskytli možnosti mobility aj na krátke obdobia, čo môže pomôcť podporiť viac mladých ľudí, aby sa zúčastňovali na mobilite.
5. Prenosnosť grantov a pôžičiek
- Presadzovali prenosnosť grantov, pôžičiek a náležitého prístupu k príslušným dávkam s cieľom uľahčiť vzdelávaciu mobilitu mladých ľudí.
6. Kvalita vzdelávacej mobility
- a) Využívali existujúce charty kvality, ako napríklad Európsku chartu kvality mobility a charty na národnej a regionálnej úrovni, s cieľom zabezpečiť, aby kvalita mobility bola na vysokej úrovni, a podporovali zabezpečenie kvality pre všetky aspekty mobility.

- b) Podporovali nepretržitý dialóg a jednoznačné dohody medzi vysielajúcimi a hositeľskými inštitúciami, napríklad uplatňovaním dohôd o vzdelávaní. Podporovali uznávanie získaných vedomostí, zručností a kompetencií, transparentné výberové konania, partnerskú výmenu a štruktúrovanú podporu študujúcich.
- c) Podporovali vytvorenie mechanizmov na pravidelné poskytovanie spätnej väzby po účasti na určitom období vzdelávacej mobility s cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu tejto skúsenosti.
- d) Podporovali programy poradenstva a partnerského učenia s cieľom zabezpečiť začlenenie sa študujúcich, ktorí sa zúčastňujú na mobilite, v hositeľskej krajine alebo inštitúcii.
- e) Podporovali poskytovanie vhodných a cenovo dostupných možností ako je bývanie, strava, doprava pre študujúcich, ktorí sa zúčastňujú na mobilite.
- f) Podporovali poskytovanie poradenstva študujúcim, pokiaľ ide o čo najlepšie využívanie vzdelávacej mobility s cieľom rozvíjať ich vedomosti, zručnosti a kompetencie.
- g) Podporovali poskytovanie poradenstva pre študujúcich, ktorí sa zúčastnili na mobilite, týkajúce sa spôsobu, ako by mohli po návrate využiť kompetencie nadobudnuté počas pobytu v zahraničí. Poskytovali pomoc pri ich opätovnom začlenení po dlhodobom pobyte v zahraničí.
7. Uznávanie vzdelávacích výstupov
- a) Podporovali zavedenie a využívanie nástrojov Únie, ktoré uľahčujú prenos a validáciu vzdelávacích výstupov v rámci mobility medzi členskými štátmi. Tieto nástroje by sa mali takisto lepšie propagovať, najmä medzi zamestnávateľmi.
- b) Zlepšili postupy a usmernenia na validáciu a uznávanie informálneho aj neformálneho vzdelávania s cieľom uľahčiť väčšiu mobilitu, napríklad dobrovoľnícke činnosti a prácu s mládežou.
- c) Venovali pozornosť validácii a uznávaniu vedomostí, zručností a kompetencií (napríklad znalosti cudzích jazykov) nadobudnutých počas období mobility v zahraničí.
- d) Podporovali a zlepšovali zviditeľnenie kontaktných miest, kde jednotlivci po návrate zo zahraničia môžu získať informácie o tom, ako si môžu nechať uznať a osvedčiť svoju kvalifikáciu.
8. Znevýhodnení študujúci
- Poskytovali znevýhodneným študujúcim, ktorí možno majú nedostatok možností na vzdelávaciu mobilitu, ciele informácie o dostupných programoch a podpore prispôbenej ich špecifickým potrebám.
9. Partnerstvá a financovanie
- a) Podporovali partnerstvá v oblasti vzdelávacej mobility so zúčastnenými stranami z verejnej a súkromnej sféry, ktorí pôsobia na regionálnej a miestnej úrovni. V tejto súvislosti môžu byť cennými partnermi obchodné komory, podniky, združenia odborného vzdelávania a prípravy a profesijné združenia a mimovládne organizácie. Okrem toho by sa mali posilniť siete škôl, univerzít a podnikov, ktoré by slúžili na výmenu informácií, noviniek a skúseností.
- b) Podnecovali regionálne a miestne orgány, aby zohrávali významnejšiu úlohu v podpore vzdelávacej mobility prostredníctvom využívania existujúcich sietí a vytvárania nových partnerstiev.
- c) Podnecovali aktívnu spoluprácu a komunikáciu (vrátane zvyšovania informovanosti a propagácie hodnoty vzdelávacej mobility) medzi odvetvami vzdelávania a podnikania, keďže účasť podnikov je významným faktorom pri posilňovaní mobility mládeže, napríklad prostredníctvom poskytovania pracovných stáží. Podľa potreby poskytovali stimulačné príspevky, akými sú napríklad osobitné granty pre podniky, v súlade s právnymi predpismi Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorých cieľom je podpora ich účasti na poskytovaní miest.
- d) Prispievali k súdržnosti a dopĺňaniu sa národných a programov Únie na účely vytvárania synergií a zvýšenia efektívnosti programov mobility.
10. Úloha sprostredkovateľov
- a) Podporovali využívanie „sprostredkovateľov“, akými sú napríklad učitelia, školitelia, rodiny, pracovníci s mládežou a mladí ľudia, ktorí sa už zúčastnili na mobilite, aby inšpirovali a motivovali mladých ľudí k mobilite. Podnecovali zamestnávateľov v oblasti vzdelávania, aby uznávali a cenili si angažovanosť učiteľov, školiteľov a pracovníkov s mládežou v oblasti vzdelávacej mobility.
- b) Propagovali a podporovali možnosti vzdelávacej mobility ako zložky počiatočnej odbornej prípravy a priebežného profesijného rozvoja riaditeľov vzdelávacích inštitúcií, učiteľov, školiteľov, administratívnych pracovníkov a pracovníkov s mládežou.
11. Sledovanie pokroku
- a) Na dobrovoľnej báze podporovali prácu na možnosti vytvorenia metodického rámca na sledovanie pokroku v podpore vzdelávacej mobility a odstraňovaní jej prekážok, ktorá bude vychádzať z prípravnej štúdie uskutočnenej sieťou Eurydice s pomocou expertov z členských štátov a pri plnom využití existujúcich zdrojov údajov a informácií.

b) Podávali Komisii správy o pokroku v podpore vzdelávacej mobility a odstraňovaní jej prekážok v rámci existujúcich štruktúr na podávanie správ strategického rámca pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a prípravy („ET 2020“).

BERÚ TÝMTO NA VEDOMIE ZÁMER KOMISIE:

1. V úzkej spolupráci s členskými štátmi zabezpečiť plné a efektívne využívanie programov a rozpočtov Únie najmä v oblasti celoživotného vzdelávania s cieľom zvýšiť a rozšíriť vzdelávacie príležitosti pre mladých ľudí, a to aj zväznením využitia európskych štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ako aj zdrojov Európskej investičnej banky ⁽¹⁾.
2. Podporiť úsilie členských štátov zamerané na podporu vzdelávacej mobility najmä zväznením dôsledkov tohto odporúčania pre ďalšiu generáciu programov EÚ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a v oblasti mládeže a pre nasledujúci viacročný finančný rámec Únie.

3. V spolupráci s členskými štátmi zlepšiť štatistický rámec na meranie medzinárodnej vzdelávacej mobility.
4. V úzkej spolupráci s expertmi z členských štátov preskúmať možnosť vytvorenia metodického rámca na sledovanie pokroku v podpore vzdelávacej mobility a odstraňovaní jej prekážok, ktorý sa uvádza v oznámení Komisie Mládež v pohybe ako „hodnotiaci prehľad mobility“.
5. Vyhodnotiť pokrok dosiahnutý pri odstraňovaní prekážok vzdelávacej mobility po prvých štyroch rokoch vykonávania tohto odporúčania.

V Luxemburgu 28. júna 2011

Za Radu
predseda
FAZEKAS S.

⁽¹⁾ Tiež zväznením možnosti vytvorenia nových prostriedkov finančnej podpory – vrátane možnosti „európskych študentských pôžičiek“ – v súlade s výzvou Rady Komisii v záveroch z novembra 2008 o mobilite mladých.